РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

София 1000, ул. "У. Гладстон" 67, тел.: 940 6000, факс: 986 48 48

СТАНОВИЩЕ ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 3 - 2/2009 г.

Относно: План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район за басейново управление

На основание чл. 26, ал. 1, т.1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми*, във връзка с чл. 31, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие и чл. 36, ал. 10 и 11 от *Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони*

СЪГЛАСУВАМ

План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район за басейново управление

Възложител: Басейнова дирекция за управление на водите в Западнобеломорски район за басейново управление

поради следните **мотиви**:

1. Основна цел на Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) в Западнобеломорски район (ЗБР) за басейново управление е всички повърхностни и подземни водни тела (ВТ) и свързаните с тях екосистеми да достигнат добро екологично състояние преди края на 2015 г., чрез определяне и прилагане на интегрирани програми от мерки.
2. Целите на ПУРБ в ЗБР за басейново управление допринасят за постигането на националните стратегически цели по околна среда, дефинирани в проекта на Националната стратегия за околна среда (2009-2018 г.);
3. Препоръчани са, чрез доклада за екологична оценка и в резултат от проведените консултации, допълнително и други конкретни условия и мерки за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от прилагането на ПУРБ в Западнобеломорски район за басейново управление.
4. В доклада за оценка на съвместимост на плана (ОС) с предмета и целите на опазване на защитените зони е направено обобщено заключение за липса на значителна степен на отрицателно въздействие върху целостта, предмета и целите на опазване на защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000,

които могат да бъдат засегнати от реализирането на ПУРБ в Западнобеломорския район.

- Извършен е анализ на състоянието на водните тела като ключови елементи на защитените зони. Определени са водните тела, върху които има значителни кумулативни въздействия от действието на съществуващи обекти и за тях са предложени адекватни смекчаващи мерки. За защитените зони в добро функционално състояние е предвидено прилагането на превантивни мерки.
- За всяка от защитените зони са идентифицирани видовете и местообитанията, които могат да бъдат засегнати от реализирането на плана и за които е необходимо да се прилагат специфични мерки с цел подобряването на благоприятното природозащитно състояние (БПС).
- Направен е задълбочен анализ на предложената за управлението на речните басейни програма от основни и допълнителни мерки по смисъла на РДВ (Рамкова директива за води на ЕС) и е оценено въздействието ú върху защитените зони.

5. В съответствие с разпоредбите на чл. 23, ал. 2, т. 6 от *Наредбата за ОС* са предложени конкретни мерки за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на плана, включително и ограничаване на някои дейности за гарантиране на функционалната цялост на зоните и техните елементи и кохерентността им в НЕМ.
6. Разгледани и оценени са алтернативите от прилагане на определените като съвместими със защитените зони мерки в ПУРБ за подобряване на качеството и количеството на водите и нулевата, вкл. и алтернативата от прилагане на допълнителните мерки за зоните. Изведени са заключения за положителни въздействия върху благоприятното природозащитно състояние (БПС) на видове и местообитания при прилагането им.
7. В хода на изготвяне на ЕО и ОС са проведени консултации, резултатите от които са съобразени мотивирано по подходящ начин. Докладите по ЕО и ОС са публикувани на интернет страницата на БДРБР в рамките на едномесечния срок за консултации с обществеността, в резултат от което не са получени писмени мотивирани отрицателни становища от заинтересовани лица, както и информация, различна от представената в доклада за ОС.

и при следните **мерки и условия**:

I. Мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на ПУРБ в Западнобеломорски район за басейново управление:

А. Общи условия и мерки:

1. Инвестиционни предложения/планове, програми или проекти, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на Закона за опазване на околната среда) и оценка на съвместимостта с предмета и целите на опазване на защитени зони (по реда на Закона за биологичното разнообразие) да се одобряват по реда на съответния специален закон само след произнасяне с акт за съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване с препоръките от извършените оценки, както и с условията в съответния акт.

Инвестиционните предложения, планове, програми и проекти, които са в съответствие с параметрите предвидени в ПУРБ, да се подлагат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитените зони, на основание чл. 31, ал. 3, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие.

2. При проучванията, одобряването и разрешаването на инвестиционните предложения, имащи отношение към ПУРБ, да бъдат съобразявани и:

2.1. режимите на защитените територии, определени със Закона за защитените територии, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление;

2.2. режимите на защитените зони, определени със заповедите по чл. 12, ал. 6 от Закона за биологичното разнообразие]

2.3. режимите на зоните за защита на водите, определени по чл. 119а от Закона за водите;

2.4. изискванията за здравна защита на селищната среда.

Б. Мерки за отразяване в окончателния вариант на ПУРБ

1. Да се въведе ограничителен и/или забранителен режим за издаване на разрешителни, свързани с изграждане на МВЕЦ и баластриери, въвеждането на ограничителния и забранителен режим за ВТ, попадащи в защитени зони по Натура 2000, както и за ВТ, определени като ВТ, които се характеризират с недостатъчни водни количества, поради водовземане и отвеждане за производство на ел.енергия или други цели, а именно:

   В поречието на р. Струма:
   - река Рилска от вливането на реките Манастирска и Илийна до вливането на десния й приток Шарковица;
   - река Ощавска (Дяволска) от изворите до вливането си в р. Струма;
   - река Влахинска от вливането на р. Синанишка до вливането й в р. Струма;
   - река Цапаревска от изворите до вливането си в р. Струма;
   - река Сандански Бистрица от изворите до вливането на р. Бобов дол;
   - река Пиринска Бистрица от изворите до вливането на р. Черешничка;
   - река Петровска от изворите до вливането в Пиринска Бистрица.

   В поречието на река Места:
   - р. Черна Места от изворите до вливането си в р. Места и р. Софаница от изворите до вливането си в р. Черна Места;
   - р. Бяла места от изворите до вливането си в р. Места;
   - р. Белишка и р. Вотръчка от изворите до вливането им;
   - р. Ретиже от водохващането на първия ВЕЦ на кота 1635м до вливане в р. Места;
   - р. Вищерица от изворите до вливане в р. Канина и р. Канина от изворите до вливане в р. Места;
   - р. Сатовчанска Бистрица от изворите до вливането на р. Дяволски дол.
2. По отношение на програмите за мониторинг на повърхностни води е необходимо да се разработят допълнителни програми за мониторинг и да бъдат избрани и изградени нови пунктове за мониторинг в тези повърхностни водни тела, за които няма данни за химичното и екологично им състояние, както и на някои подземни водни тела за изясняване на химичното и количествено им състояние.
3. По отношение на предвидените за изграждане в ПУРБ алтернативни източници за задоволяване нуждите от вода, включващи следните язовири:
   - яз. "Кюстендил" област Кюстендил с общ завирен обем 16 000 000 m^3;

- яз. "Илийна река" област Кюстендил с общ завирен обем 40 000 000 m ^{3};
- яз. "Места" на р. Места (землище на община Банско) с общ завирен обем 165x10000000 m ^{3};
- яз. "Банско" с общ завирен обем 250 000 m ^{3};
- яз. "Ракочевица" с. Долно Осеново, община Симитли, с общ завирен обем 20000000 m ^{3};
- яз. "Раянци" област Перник с общ завирен обем 30 000 000 m ^{3};
- яз. "Калинките", община Сандански, област Благоевград с общ завирен обем 1000000 m^3;
- яз. "Никудин" на р. Лебница, област Благоевград с общ завирен обем 35 000 000 m^3,

изграждането на такива съоръжения е много скъпо и по никакъв начин не може да бъде аргументирано с инструментите за възстановяване на разходите, тъй като е многогодишен процес. На този етап е целесъобразна мярката: *доизграждане на започнатите водоснабдителни язовира: - яз. "Кюстендил" област Кюстендил с общ завирен обем 16 млн. м^3 и яз. "Ракочевица" с. Долно Осеново, община Симитли, с общ завирен обем 20 млн. м^3 (макар документално), като остонолите се включат в ПУРБ след задълбочен социалноикономически и екологичен анализ за всеки язовир поотделно..*

4. Към *Мерки за управление на количеството на водите* да се включат и:
   - Провеждане на политика от БД за рационално използване на водите и икономисването им;
   - Разработване на фискални преференции за въвеждането на механизми и практики за водна ефективност, особено в областите с недостиг на вода, като се вземат под внимание социалния контекст и възможните регионални различия; (Басейновите дирекции съвместно с МРРБ);
   - Забрана за отнемане на води от речните водохващания за енергетиката по притоците на р. Струма и р. Места през летните сухи месеци.
5. Да се предвиди разработването методики, единни системи за оценки и единни критерии, както следва:
   - Изготвяне на унифицирана методика за определяне на екологичния минимум в духа на ВД 2000/60 ЕС. На основание тази методика ще бъде направена съответна промяна на минималния отток в разрешителните за водовземане с цел - подобряване на състоянието им по отношение хидроморфологичното и хидробиологичното качество;
   - Разработване и утвърждаване на стандарти за класификационна система, която да отчита спецификата на фоновото обогатяване на повърхностните води в ЗБР с определени химични елементи, с което някои повърхностни водни тела ще могат да бъдат определени като тела в "много добро химично състояние";
   - Изготвяне на експертна оценка за оптималното разстояние между единичните /не участващи в каскада/ ВЕЦ-ове на реката или между две каскади ВЕЦ-ове с оглед осигуряване на екологичен комфорт на речните хабитати и по необходимост въвеждане на ограничителни мерки и осигуряване на екологични водни количества;
   - Въвеждане унифицирани стандарти за качество на различните замърсители и съществуваща утвърдена и действаща класификационна система за категоризиране и определяне на състоянието или потенциала на повърхностните водни тела - категория „езера";
   - Да се предприемат мерки за решаване на проблемите и подпомагане приключването на процедурите за получаване на разрешителни за

водовземане от повърхностните и подземните води, както и за учредяването на зоните за защита на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване (проблемите, свързани със собствеността на земята и др.).

6. Да се предвиди изграждането на рибни проходи и байпаси в участъците с изградени ВЕЦ
7. Да се предвиди изграждане на интернет базирана информационна система за качеството на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и водите за къпане.
8. По отношение на защитените зони, попадащи в обхвата на ПУРБ:
   - Да се изключи предвидената в колона 7 на Табл. 1 от Приложение № 1 на ДОС мярка за изграждане на язовири в защитени зони BG0001021 "Река Места", BG0000209 "Пирин" и BG0000496 "Рилски манастир", определена като несъвместима с предмета и целите на опазване на защитените зони. Зони BG0000209 и BG0000496 съвпадат с границите на Национален парк "Пирин" и Природен парк "Рилски манастир" и тази мярка е недопустими спрямо режима на защитените територии.
   - Да се включат новопредложените мерки за намаляване на негативното въздействие върху природните местообитания и видовете, предмет на опазване в конкретните защитени зони, както е посочено в последните две колони на Табл. 1 от Приложение № 1 на ДОС като за защитена зона BG0000209 "Пирин" за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, да отпадне последното изречение от текста на последната графа, а за BG0000496 "Рилски манастир" и BG0000495 "Рила", същото изречение от предпоследната графа, а за BG0000113 "Витоша"- последните изречения в предпоследната и последната графи.
   - Да се включат новопредложените мерки за намаляване на негативното въздействие върху птиците и техните местообитания, предмет на опазване в конкретните защитени зони за опазването им, както е посочено в последната графа на Табл. 2 от Приложение № 1.
9. Предложените в т. 6 и 9.2. на ДОС мерки за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на негативното въздействие върху местообитанията и видовете, предмет на опазване в конкретните защитени зони да се редуцират до следните:
   - При изграждането на нови ПСОВ в защитените зони да се търсят алтернативни варианти за реализирането им извън границите на природните местообитания и местообитания на видове, предмет на опазване в тях.
   - Да не се допускат нови корекции на прагове и речни легла, попадащи в границите на Натура 2000 зони извън регулациите на населените места. Дейностите по поддържането на съществуващи в зоните корекции, за които има съществени причини да бъдат запазени (защита на селища и земеделски земи от наводнения), да се осъществява след консултиране с конкретни експерти, в зависимост от предмета на опазване в съответните зони. Укрепването да се извършва извън периодите за размножаване на хидробионтите и извън участъците за мръстене. Височината на речните прагове да е съобразена с миграционните особености на потамодромните видове и където праговете са високи да се предвидят байпаси за осигуряване на биокоридорните функции на реката за тях.
   - В защитените зони, в които изграждането на ВЕЦ и добива на инертни материали е допустимо от ПУРБ, да се изисква от възложителите

провеждане на предварителен едногодишен мониторинг върху количеството и качеството на водите, върху хидробионтите и природните местообитания в речните участъци с дължина около 1 км над водохващането и под заустването при ВЕЦ или над и под площадката за добив на строителни материали, който да бъде използван за оценка в рамките на процедурите по ОВОС и ОС. С разрешителните за водоползване за ВЕЦ да се разрешава усвояване на не повече от 30% от средногодишния отток.

- Предвидените с допълнителните мерки байпасни връзки да се проектират и изпълнят в зависимост от биологичните особености на конкретните хидробионтни видове, предмет на опазване в съответната зона.
- Да се изисква за всички съществуващи и нови МВЕЦ, баражи, корекции и др. подобни съоръжения, нарушаващи биокоридорните функции на реките, да бъдат оборудвани с рибни проходи, отговарящи на екологичните изисквания на местната ихтиофауна, както и на съвременните технологични възможности и добрите практики.
- Към ПУРБ да се изготвят и поддържат актуални тематични карти с нанесени граници на защитените зони (на хартиен и електронен носител) за съответните речни басейни, в които по водни тела да бъдат нанесени площите, усвоявани от действащи, одобрени или в процес на съгласуване ВЕЦ, обекти за добив на строителни материали и наносни отложения, баражи, корегирани участъци, укрепени брегове и др.

10. Мерките в ПУРБ, свързани с реализация на инвестиционни намерения, планове, програми и проекти, попадащи в защитени територии да бъдат съобразени с режимите на конкретните защитени територии, регламентирани със Закона за защитените територии, заповедите им за обявяване и плановете за управление.
11. Да бъдат отразени по подходящ начин направените нормативно регламентирани и реално осъществими предложения за мерки в получено в МОСВ становище, вх. .№ 26-00-4685/19.12.2009 г. от "Сдружение за дива природа Балкани".
12. Въвеждане на забрана за изсичане при почистване на крайречна естествена растителност, която се явява природно местообитание по Приложение №1 от Закона за биологичното разнообразие

В. Мерки за съобразяване при прилагането на ПУРБ:

1. Да се изиска от съответните собственици или ползватели изграждане на съвременни автоматични станции за пълен метеорологичен мониторинг за оптимално и устойчиво управление на водите към изкуствените водоеми.
2. Реализацията на МВЕЦ да се извършва на створове, където е минимално негативното въздействие върху околната среда и най-вече върху биоразнообразието. Да се изграждат рибни проходи, които да провеждат най-малко екологичното водно количество, да се проектират и изграждат при консултациите на ихтиолог за да се постигнат в тях условия най- близки до естествената за застрашения вид на опазване. Да се реализират предвидените в Доклада за оценка на съвместимост мерки. Да се предвиждат утаители за да не се допуска повишаване на мътността на водите в тези участъци на водните тела, където се извършва строителство.
3. Да се извършва строг контрол на охлаждащите системи, използвани в производствените предприятия (ТЕЦ-ове и др.) и недопускане на термично негативно въздействие върху водните тела в определените участъци.
4. Да се поддържа собствения мониторинг на ЛПСОВ и ПСОВ, като се въвежда на много места и вътрешен мониторинг с който да се следи работата на отделните

съоръжения в пречиствателните станции, да се направят конкретни проучвания и да се пристъпи към използване на утайките от ПСОВ в селското стопанство.

5. Да се осъществява контрол на правилната експлоатация на СОЗ:
- Контрол върху извършваните дейности в границите на СОЗ;
- Контрол на спазването на забраните и ограниченията при доказана необходимост в СОЗ - пояси II и III, определени в заповедите за учредяването им.
6. Добивът на подземни богатства от терасите на реките да се извършва въз основа на обстоен анализ на тази дейност върху нивото на прилежащите подземни води, като не се допуска нарушаване на количественото състояние на подземните води.
7. Необходимо е при изграждането на ВЕЦ да се определи минималния воден отток в засегнатия участък на реката, така че количеството на водата да отговаря на екологичния минимум, необходим за поддържане на биоразнообразието в крайречните и водните екосистеми, влажни зони и др.
8. При проектирането и изграждането на ВЕЦ, който взема вода от една река и я изпуска в друга, трябва всичките съоръжения да се разглеждат (двата ВЕЦ-а) като една система, в която всички екосистеми и местообитания са взаимосвързани и взаимозависими и да се вземат мерки за тяхното опазване, както и да се вземат мерки за избягване на екологично замърсяване с чужди за приемащия водоем видове.
9. При възможност да се избягва заустването на ПСОВ в пъстървовата зона на реките, поради високата чувствителност на пъстървите (Salmo trutta fario, Oncorhynchus mykiss) към съдържанието на амоняк и намаляването на разтворения кислород във водата.
10. Да се вземат мерки за опазване на застрашените и редки растителни и животински видове и местообитания, особено крайречни и речни местообитания, както и видове животни, свързани с течащи води (реки).
11. По време на проучването за язовири да бъдат извършени теренни археологически обхождания от специалисти археолози.
12. При изграждане на ВЕЦ по поречията да се осигури максималното запазване на съществуващата растителност, особено дървесната, при използване подходите за изграждане на заустванията и площадките и водонапорните съоръжения.
13. Да се прилагат добри практики при дейности за укрепване на речните брегове и дъна, съобразени със съвременните технологии и материали

II. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ПУРБ в Западнобеломорски район за басейново управление:

1. БДУВ Западнобеломорски район да изготвя годишен доклад по наблюдението и контрола при прилагането на ПУРБ в Западнобеломорски район за басейново управление, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или отстраняване на екологичните щети в резултат от прилагането на Плана, който да представя в МОСВ (дирекция «Превантивна дейност») не по-късно от **1 март на всяка следваща година.**

2. Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на Плана да се извършват въз основа на следните мерки и индикатори:

Компоненти и фактори	Мерки за наблюдение и контрол и индикатори	Периодичност Срокове	Контролен орган
Води	***1.Мярка:*** **Реконструкция и модернизация на водопроводните мрежи и съоръжения за осигуряване на достатъчно количество и с добро качество вода за питейно-битово водоснабдяване на населението и намаляване на загубите на вода**. ***Индикатори за мониторинг:*** *Изградена водопроводна мрежа – км;* *Подменена водопроводна мрежа – км;* *Нова водопроводна мрежа – км;* *Дял на обслужената население от обществено водоснабдяване- %;* *Водоизточници от подземни води – бр;* *Водоизточници от повърхностни води – бр;* *Водопотребление на жител на денонощие, л/жит/ден;* *Загуби по водопреносната мрежа – общи %;* *Външни - %* *Вътрешни - %* *Дял на население на режим общо - % и брой селища* *На сезонен - % и брой селища* *На целогодишен - % и брой селища* *Иззети води – хил.м^3* *Изградени съоръжения за пречистване на питейните води, до постигане на нормативно установеното качество на водата, бр.;* *Дял на обслужената население от ПСПВ - %* *Проектен капацитет – м^3/д* *Работен капацитет – м^3/д* *Степен на пречистване:* *Едностъпална – брой и капацитет* *Двустъпална – брой и капацитет* *Изградени нови водовземания, осигуряващи алтернативно и/или допълнително водоснабдяване в райони в които черпената вода от наличните съоръжения не отговаря на нормативните изисквания, бр.;* *Водно количество – хил. м^3/год.* *Изградени СОЗ – бр;* *Учредени СОЗ – бр;* *Бр. проведени кампании за използване на водоспестяващи уреди в бита – бр;*	Годишно	В и К, Община, МРРБ, МЗ, РИОКОЗ, РИОСВ, БДЗБР, НСИ
	2.Мярка: **Реконструкция и модернизация на напоителните системи за осигуряване на вода за напояване и намаляване на загубите на вода** ***Индикатори за мониторинг*** *Преграждащи съоръжения с изграден рибен проход – бр;* *Площи:* *Годни за напояване - дка;* *Действително поляти- дка;* *Реконструкции и нови модернизации – бр;* *Корекции на реки – км и вид;* *Преобразувани земи за отглеждане на култури,*	Годишно	МЗХ, НС, Агенция по хидромелиораци, Разпращателна Агенция, ДФ „Земеделие”, БДЗБР

Компоненти и фактори	Мерки за наблюдение и контрол и индикатори	Периодичност Срокове	Контролен орган
	изискващи малко вода – дка; *Обучение и кампании на селскостопански производители за използване на водоспестяващи методи за поливане и отглеждане на култури, изискващи малко вода – бр.* *Съотношение на иззети водни маси към действително ползваните, %*		
	3.Мярка: **Въвеждане на водоспестяващи технологии и оборотни цикли в индустрията за намаляване нуждите от вода** ***Индикатори за мониторинг*** *Ползвано водно количество от индустрията - хил. м^3/год.;* *Предприятия с модернизация за спестяване на вода - бр ;* *Обучение, кампании, срещи за използване на технологии, изискващи малко вода - бр.*	Годишно	Собственик на предприятието, БДЗБР, МОСВ, РИОСВ
	4.Мярка: **Доизграждане на канализационна мрежа и осигуряване на подходящо пречистване на отпадъчните води за намаляване на замърсяването от населените места** ***Индикатори за мониторинг:*** *Изграденост на канализационната мрежа – Е.Ж.;* *Ползваемост на канализационната мрежа – Е.Ж.;* *Нова канализационна мрежа- км.;* *ПСОВ над 100 000 еж.* ***Съществуващи, нова, реконструкция*** *Проектен капацитет – м^3/д;* *Проектен капацитет – Е.Ж.;* *Действителен капацитет – м^3/д;* *Действителен капацитет – Е.Ж.;* ***Степен на пречистване** – механично , вторично, отстраняване на N и P, третично (допречистване), редукция на N и P, мг/л;* ***Водоприемник*** *% на товара от агломерацията, която постъпва в ПСОВ;* *Генерирана утайка – тон с.в./год;* *Третирана утайка в ПСОВ – тон с.в./год;* *Оползотворена утайка – в земеделие – тон с.в./год;* *За други нужди – тон с.в./год;* *Обезвредена утайка – депо(тон с.в./год.); изгаряне(тон с.в./год);* *Бр.н.м.10000-1000000 без пречистване на отпадъчните води, бр.еж;* *ПСОВ от 10 000 до 100 000 еж* ***Съществуващи, нова, реконструкция*** *Проектен капацитет – м^3/д;* *Проектен капацитет – Е.Ж.;* *Действителен капацитет – м^3/д;* *Действителен капацитет – Е.Ж.;*	Годишно	МРРБ, общини, ВК, РИОСВ, БДЗБР, ИАОС

Компоненти и фактори	Мерки за наблюдение и контрол и индикатори	Периодичност Срокове	Контролен орган
	Степен на пречистване – механично , вторично, отстраняване на N и P, третично (допречистване) редукция на N и P, мг/л; ***Водоприемник*** *% на товара от агломерацията, която постъпва в ПСОВ;* *Генерирана утайка – тон с.в./год;* *Третирана утайка в ПСОВ – тон с.в./год;* *Оползотворена утайка – в земеделие – тон с.в./год;* *За други нужди – тон с.в./год;* *Обезвредена утайка – депо(тон с.в./год.);* *изгаряне(тон с.в./год);* *Бр.н.м.10000-1000000 без пречистване на отпадъчните води, бр.еж, количество отпадъчни води без пречистване –хил. м^3/год;* *<u>ПСОВ от 2 000 до 10 000 еж</u>* ***Съществуващи, нова, реконструкция*** *Проектен капацитет – м^3/д;* *Проектен капацитет – Е.Ж.;* *Действителен капацитет – м^3/д;* *Действителен капацитет – Е.Ж;* *Степен на пречистване – механично , вторично, отстраняване на N и P, третично(допречистване) редукция на N и P, мг/л;* ***Водоприемник*** *% на товара от агломерацията, която постъпва в ПСОВ;* *Генерирана утайка – тон с.в./год;* *Третирана утайка в ПСОВ – тон с.в./год;* *Оползотворена утайка – в земеделие – тон с.в./год;* *За други нужди – тон с.в./год;* *Обезвредена утайка – депо(тон с.в./год.);* *изгаряне(тон с.в./год);* *Бр.н.м.2000-10000 без пречистване на отпадъчните води, бр.еж, количество отпадъчни води без пречистване –хил. м^3/год;* *<u>Пречистване на води на населени места под 2 000еж.</u>* ***Съществуващи, нова, реконструкция*** *Бр. модулни локални пречиствателни съоръжения-брой , капацитет- еж;* *Количество на отпадъчните води, заустване без пречистване - м^3/ден ; м^3/год., еж;* *Бр. изградени влажни зони, еж;* *Бр. н.м. включени към ГПСОВ на др. населено място;* *Бр.н.м. под 2000 е.ж. без пречистване на отпадъчните води, бр.еж, количество отпадъчни води без пречистване –хил. м^3/год;* *Количество на отпадъчните води, заустване във водните тела след ГПСОВ –хил. м^3/год;* *Количество на отпадъчните води, заустване без пречистване - –хил. м^3/год;* *Товар от градски отпадъчни води – БПК - – кг/год, азот– кг./год, фосфор–– кг/год.*		

Компоненти и фактори	Мерки за наблюдение и контрол и индикатори	Периодичност Срокове	Контролен орган
	5.Мярка: **Изграждане и модернизиране на индустриални ПСОВ за намаляване на замърсяването с приоритетни и други замърсяващи вещества от индустрия** ***Индикатори за мониторинг:*** *Количество на отпадъчните води, заустваны във водните тела след ЛПСОВ на отделни обекти и предприятия замърсители – м^3/год;* *Годишен товар върху водните тела от заустваните отпадъчни води съгласно изискванията на разрешителните за заустване/(съгласно провеждания собствен мониторинг), м^3/год;* *Количество на отпадъчните води, заустваны във водните тела без пречистване, м^3/год;*	Годишно	Собственик или структурата стопанисваща обекта, РИОСВ, БДЗБР
	6.Мярка: **Прилагане на еколого съобразно селско стопанство** ***Индикатори за мониторинг:*** *Животновъдни ферми, прилагащи изискванията на ДЗП извън нитратно уязвими зони (НУЗ) - бр. Ферми;* *Дял на фермите, изпълняващи програмата за предотвратяване и ограничаване на замърсяването в НУ - % от общия брой ферми в НУЗ* *Използвани неорганични азотни торове – кг/год;* *Използвани неорганични фосфорни торове – кг/год;* *Използвани органични торове – кг/год;* *Обучение на фермери и кампании- бр;* *Преобразувани земеделски земи в трайни или временни затревени площи, дка;* *Развитие на биологично земеделие - дка/общата обработваема площ;* *Сертифицирани биологични производители – брой/общия брой регистрирани земеделски производители.*	Годишно	МЗХ, Национална служба за растителна защита
	7.Мярка: **Регулиране на водното ниво и подобрения на морфологични изменения** ***Индикатори за мониторинг:*** *Хидроенергийни язовири – бр,капацитет –хил. м^3/год;* *Язовири за питейно водоснабдяване - бр,капацитет –хил. м^3/год;* *Язовири за напояване – бр., капацитет - хил. м^3/год;* *Регулирани водни обеми в комплексните и значими язовири,, хил. м^3/год;* *Прехвърляни водни количества в др. речни басейни– хил. м^3/год;* *Изградени или реконструирани рибни проходи – бр/ год;*	Годишно	Собственик или структурата стопанисваща обекта, РИОСВ, БДЗБР, МОСВ, ИАРА, НАГ, община

Компоненти и фактори	Мерки за наблюдение и контрол и индикатори	Периодичност Срокове	Контролен орган
	Залесени речни брегове –км/ год; *Възстановени стари речни меандри - км/ год;* *Изградени ХТС за борба с ерозия на бреговете - бр.* *Възстановяване и рекултивация на речни корита – км* *МВЕЦ* *– в експлоатация - Бр. ; м^3/год. преработвана вода, Kwh- получена енергия;* *– в строителство - Бр. ; м^3/год преработвана вода, Kwh- преработена енергия;* *– в процес на проектиране, с положително становище на компетентния орган;* *Бр.; м^3/год преработвана вода, Kwh- преработена енерги;* *Отказани процедури за МВЕЦ-бр;* *Изградени ВЕЦ – бр;* *Произведена енергия от МВЕЦ, хил.МВТ/ч/г;* *Баластриери в експлоатация - Бр. ; иззети инертни материали - м^3/год;* *Баластриери с ново разрешение - - Бр* *Отказани процедури за баластриери – бр.*		
	8.Мярка: **Проучвателни, мониторингови и научно изследователси дейности и проекти за подобряване на състояниено на водите и екосистемите и намаляване въздействието от други компоненти и фактори на околната среда** ***Индикатори за мониторинг:*** *1.Изследвания за проучване и класификация на състоянието на води и екосистеми – бр;* *2.Изследвания и мониторинг за установяване на причините, източника или обхвата на замърсяването - бр;* *3.Проучвания и проекти във връзка с оценка влиянието на компонентите и факторите на околната среда върху водите – бр;* *4.Проучвания и проекта във връзка със установяване на икономическите и социални индикатори и въздействието им във връзка с ПУРБ – бр;* *5.Проучвания и проекти във връзка с подобряване на управлението на водите – бр.*	Годишно	БДЗБР, МОСВ, ИАОС, МЗ, МЗХ, МРРБ, МИЕ
	9.Мярка: **Провеждане на мониторинг на повърхностните и подземни води и зони за защита на водите за оценка състоянието на водните тела** ***Индикатори за мониторинг:*** *1. Наблюдавани пунктове от програмите за мониторинг на повърхностни води-бр* *2. Извършени анализи за елементите за качество, определящи екологичното състояние на повърхностни води* *- биологични* *- физико-химични*	Годишно	БДЗБР, РИОСВ, ИАОС

Компоненти и фактори	Мерки за наблюдение и контрол и индикатори	Периодичност Срокове	Контролен орган
	- хидроморфологични *3.Наблюдавани пунктове за физикохимично и количествено състояние, включени в програмите за мониторинг на подземни води – бр* *4. Извършени анализи за определяне на физикохимично и количествено състояние на подземни води – бр.* *5. Извършени оценки за актуализацията на химичното и екологично състояние на повърхностните води (бр.ВТ в добро състояние, бр.ВТ в лошо състояние, параметри 6буславящи лошо състояние.) – бр.* *6.Извършени оценки за актуализацията на химичното и количествено състоние на подземните води (бр.ВТ в добро състояние, бр.ВТ в лошо състояни, параметри обуславящи лошо състояние) – бр.* ***10. Мярка:*** **Мониторинг на водите за къпане** ***Индикатори за мониторинг*** *Пунктове – брой* *Анализи – брой* *Актуализация на състоянието:* *Добро състояние – брой* *Лошо състояние - брой*	Годишно	МЗ, РИОКОЗ
Почви	***11.Мярка:*** **Мониторинг на показателите на почвите, съгласно Плана за мониторинг (чл. 29. от Закона за почвите), по време на експлоатацията на депата, кариери на суровини, изземване на инертни материали от реки и водоеми за опазване на почвите от замърсяване, включени в Приложения 1 и 2 на ЗООС.** ***Индикатори за мониторинг:*** *Превишение на показателите за качество в наблюдавания почвения слой – концентрации на замърсителите над пределно допустимите (бр.)* ***12.Мярка:*** **Борба с ерозията и засушаването** ***Индикатори за мониторинг:*** *Залесени площи - ха/ год.*	План за собствен мониторинг Годишно	МОСВ, РИОСВ ИАОС ДАГ, БДЗБР
Биоразнообразие, защитени територии и зони	***13.Мярка:*** **Приемане на планове за управление на зоните по Натура 2000** ***Индикатори за мониторинг:*** *Издадени заповеди за определяне на зоните по директивата за птиците, от регистъра на зоните за защита на водите – бр;* *Приети планове за управление на зоните по директивата за птиците, от регистъра на зоните за защита на водите – бр;* *Издадени заповеди за определяне зоните по*	Годишно	МОСВ, РИОСВ

Компоненти и фактори	Мерки за наблюдение и контрол и индикатори	Периодичност Срокове	Контролен орган
	директивата за местообитанията, от регистъра на зоните за защита на водите – бр; *Приети планове за управление на зоните по директивата за местообитанията, от регистъра на зоните за защита на водите – бр.* ***14. Мярка:*** **Следене на състоянието на ихтиофауната.** ***Индикатори за мониторинг:*** *Видов състав, обилие и разпространение на ихтиофауната*	Съгласно програма за мониторинг	ИАОС, БДЗБР, РИОСВ, МОСВ
Въздух	***15.Мярка:*** **Контрол влиянието на замърсяването от въздуха върху състоянието на водите** ***Индикатори за мониторинг:*** *Горещи точки в района с превишения на компонентите на въздуха спрямо нормативните изисквания – бр. точки, бр. превишения, показатели с превишения.*	Годишно	РИОСВ, ИАОС
Отпадъци	***16.Мярка:*** **Контрол при проектирането, изграждането и експлоатацията на съоръженията за третиране на отпадъци, за закриване на нерегламентирани сметища или депа.** ***Индикатори за мониторинг:*** *Закрито нерегламентирано сметище - бр* *Проучване и почистване на отпадъци от реки и язовири – бр/км* *Рекултивирани сметища и депа – бр, %* *Изградени нови депа - бр* *Резултати от мониторинга на подземните води в района на депата — бр. параметри с превишение над стандартите за качество по подземните води*	Годишно	РИОСВ, ИАОС, МОСВ Общините, стопанисващите ХТС

3. Мерките за наблюдение и контрол да се включат в цялостната система за наблюдение, контрол и оценка при прилагането на ПУРБ.

4. При констатирани неблагоприятни последствия върху околната среда да се предложат и предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване

Дата: 29.12.2009г.

МИНИСТЪР:

(НОНА КАРАДЖОВА)